

Sygn. akt *I ACa 480/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mikołaj Tomaszewski

Sędziowie: SA Hanna Małaniuk /spr./

SA Bogdan Wysocki

Protokolant: st. sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2015 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Agencji (...) sp. z o.o. w L.**

przeciwko **T. Ś.**

o zobowiązanie do udzielenia informacji

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 lutego 2015 r. sygn. akt I C 2446/14

1. oddała apelację;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Hanna Małaniuk Mikołaj Tomaszewski Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Powódka Agencja (...). z o. z siedzibą w L., domagała się od pozwanego T. Ś. udzielenia informacji dotyczących wykorzystania wyszczególnionego materiału siewnego objętego ochroną prawną w latach 2011-2013 oraz obciążenia strony pozwanej kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powódka jest organizacją hodowców w rozumieniu przepisów art. 23 – 23c ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2003 r., Nr 137, poz. 1300, ze zm.), a więc działając we własnym imieniu na rzecz zrzeszonych podmiotów, na podstawie przepisów art. 23a ust. 1-2 i 4 ustawy z dnia 26 czerwca 2003r. o ochronie prawnej odmian roślin wystąpiła do pozwanego z wnioskami o udzielenie pisemnych informacji dotyczących wykorzystania przez pozwanego materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego. Pozwany nie udzielił powódce żądanych informacji, w związku z tym w ocenie powódki wystąpienie z niniejszym pozwem należy uznać za w pełni uzasadnione.

Pozwany T. Ś. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że nie udzielił powódce żądanych przez nią informacji, albowiem nie otrzymał kierowanych do niego wezwań. Wskazał, że podany przez powoda adres ul. (...), (...)-(...) P. nie jest adresem zamieszkania pozwanego, albowiem od kilku lat prowadzi gospodarstwo rolne w Ż.. Podniósł, że nie korzystał z materiału siewnego wyszczególnionych w punktach I.1-I.3 pozwu.

Na rozprawie w dniu 10.02.2015 r. wskazał, że nie korzystał z materiału siewnego ani materiału ze zbioru.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo oraz obciążył powódkę kosztami postępowania. Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne:

Agencja (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. działając we własnym imieniu na rzecz hodowców, będących jej udziałowcami wystąpiła do pozwanego T. Ś. pismem z dnia 23.05.2011 r. z wnioskami o udzielenie pisemnych informacji dotyczących wykorzystania przez pozwanego materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego na obszarze posiadanych gruntów rolnych w 2011 roku. Wnioski powódki zawierały: nazwę i adres siedziby hodowców – w imieniu, których złożyła wniosek o udzielenie informacji; wskazanie odmian, w odniesieniu do których jako organizacja hodowców wnioskowała o udzielenie informacji oraz wysokości opłaty licencyjnej dla poszczególnych odmian roślin objętych ochroną wyłącznego prawa. Pismem z dnia 17.11.2011 r. powódka ponownie wezwała pozwanego do udzielenia wskazanych wyżej informacji. Wezwanie to zostało zaadresowane do pozwanego i przesłane na adres (...)-(...) P., ul. (...).

Następnie pismem z dnia 1.06.2012 r. powódka wystąpiła do pozwanego T. Ś. z wnioskami o udzielenie pisemnych informacji dotyczących wykorzystania przez pozwanego materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego na obszarze posiadanych gruntów rolnych w 2012 roku. Wnioski powódki zawierały: nazwę i adres siedziby hodowców – w imieniu, których złożyła wniosek o udzielenie informacji; wskazanie odmian, w odniesieniu do których jako organizacja hodowców wnioskowała o udzielenie informacji oraz wysokości opłaty licencyjnej dla poszczególnych odmian roślin objętych ochroną wyłącznego prawa. Pismem z dnia 30.10.2012 r. powódka ponownie wezwała pozwanego do udzielenia wskazanych wyżej informacji. Wezwania te zostało zaadresowane do pozwanego i przesłane na adres (...)-(...) P., ul. (...).

Następnie pismem z dnia 9.04.2013 r. powódka wystąpiła do pozwanego T. Ś. z wnioskami o udzielenie pisemnych informacji dotyczących wykorzystania przez pozwanego materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego na obszarze posiadanych gruntów rolnych w 2013 roku. Wnioski powódki zawierały: nazwę i adres siedziby hodowców – w imieniu, których złożyła wniosek o udzielenie informacji; wskazanie odmian, w odniesieniu do których jako organizacja hodowców wnioskowała o udzielenie informacji oraz wysokości opłaty licencyjnej dla poszczególnych odmian roślin objętych ochroną wyłącznego prawa. Wezwanie to zostało zaadresowane do pozwanego i przesłane na adres (...)-(...) P., ul. (...).

Wobec braku udzielenia jakiegokolwiek odpowiedzi na wymienione powyżej wezwania, powódka w dniu 14.08.2013 r. skierowała do pozwanego przesądowe wezwanie do udzielenia informacji, w którym żądała ujawnienia danych dotyczących wykorzystania przez pozwanego materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego na obszarze posiadanych gruntów rolnych w 2010, 2011 i 2012 roku. Wezwanie to zostało zaadresowane do pozwanego i przesłane na adres (...)-(...) P., ul. (...). Korespondencja ta została odebrana przez ojca powoda – J. Ś. (1) w dniu 7.08.2013 r. Organ doręczający (listonosz Poczty Polskiej) określił J. Ś. (1) jako domownika adresata. Pozwany na wezwanie to nie odpowiedział.

Zarządzeniem z dnia 2.09.2014 r. doręczono pozwanemu w sprawie niniejszej odpis pozwu na adres (...)-(...) P., ul. (...). Korespondencja ta została odebrana przez matkę powoda – J. Ś. (2) w dniu 11.09.2011 r. Organ doręczający (listonosz (...) Grupy (...)) określił J. Ś. (2) jako domownika adresata. Pozew został odesłany w dniu 22.10.2014 r. do Sądu przez J.

Ś. ze wskazaniem adresu zamieszkania pozwanego ((...)-(...) R., Ż., ul. (...)) oraz informacją, że pozwany nie zamieszkuje w P. przy ul. (...).

Wobec powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy uznał powództwo za niezasadne. W pierwszej kolejności wskazał, że Agencja (...) Spółka z o.o. z siedzibą w L. jest organizacją hodowców w rozumieniu art. 23 a ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2003r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2003 r., Nr 137, poz. 1300, ze zm.), skupiającą i reprezentującą szereg hodowców wymienionych szczegółowo we wstępnej części uzasadnienia. Do uprawnień powódki wynikających z 23a ust. 1-2 i 4 ustawy z dnia 26 czerwca 2003r. o ochronie prawnej odmian roślin należy występowanie z wnioskami o udzielenie pisemnych informacji dotyczących wykorzystania przez pozwanego materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego. Z kolei zgodnie z treścią art. 23 a ust. 1 uopór posiadacz gruntów rolnych, z wyłączeniem posiadacza gruntów rolnych określonego w art. 23 ust. 3, albo organizacja reprezentująca posiadaczy gruntów rolnych przekazuje hodowcom albo organizacjom hodowców, na ich wniosek, pisemną informację dotyczącą wykorzystania materiału ze zbioru, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1, jako materiału siewnego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku. Nie ulega wątpliwości, że brak regulacji nakładających na posiadaczy gruntów rolnych obowiązek udzielania informacji dotyczących korzystania przez nich z dobrodziejstwa instytucji odstępstwa rolnego sprawiłby, że prawo hodowców do pobierania odpowiednich opłat byłoby uprawnieniem czysto iluzorycznym. Także posiadacz gruntu niekorzystający z materiału ze zbioru, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1, jako materiału siewnego zobowiązany jest do złożenia wyraźnego oświadczenia także o niekorzystaniu z odstępstwa. Dane, które powinien zawierać wniosek o udzielenie informacji wymienione zostały w art. 23a ust. 2 pkt 1-3. Jako że ustawodawca posłużył się w owym wyliczeniu zwrotem "zawiera w szczególności", wnioskować można, że wskazane w przepisie dane są obligatoryjnymi częściami składowymi wniosku, jednak może on zawierać także inne, niewskazane w tym przepisie elementy. I tak, wniosek o udzielenie informacji musi zawierać dane pozwalające zidentyfikować hodowcę, któremu przysługuje prawo wyłączne do odmian, będących przedmiotem wniosku, takie jak imię i nazwisko, adres miejsca zamieszkania albo nazwę i siedzibę. Ponadto niezbędne jest wskazanie odmiany lub odmian, w odniesieniu do których hodowca albo organizacja hodowców wnioskuje o udzielenie informacji oraz wskazanie wysokości odpowiedniej opłaty licencyjnej. Z powyższego wynika, że po pierwsze posiadacz gruntów ma bezwzględny obowiązek udzielenia informacji, o ile z takim wnioskiem wystąpi hodowca bądź organizacja hodowców i to niezależnie od tego czy z materiału siewnego objętego ochroną korzysta czy też nie. Po drugie ustawodawca wymaga, aby informacja udzielona została w formie pisemnej i to niezależnie od tego, czy wymaga to od zobowiązanego znacznego nakładu pracy i jest czasochłonne. Nie istnieją więc po stronie pozwanej żadne okoliczności zwalniające ją z obowiązku udzielenia pisemnej informacji dotyczącej wykorzystania materiału ze zbioru w sytuacji, kiedy powódka zwróciła się do pozwanego ze stosowanym wnioskiem w trybie art. 23 a ust. 1 ustawy.

Sąd wskazał, że pozwany był świadomy ciężącego na nim obowiązku udzielenia informacji na kierowane do niego wezwania, które zostały mu doręczone w taki sposób, że mógł zapoznać się z ich treścią (art. 61 § 1 kc). Odmawiając udzielenia odpowiedzi postawił powódkę w położeniu uprawniającym ją do wystąpienia z niniejszym pozwem. Nawet gdyby założyć, że pozwany dowiedział się o żądaniu powódki najpóźniej wraz z doręczeniem mu odpisu pozwu w dniu 6.11.2014 roku, to nawet w skierowanej do Sądu odpowiedzi na pozew z dnia 22.01.2015 r. nie udzielił żądanej informacji i nie odpowiedział na kierowane pytania. Nie uznał on bowiem powództwa przy pierwszej czynności procesowej, wniósł zaś o jego oddalenie. Dopiero na rozprawie w dniu 10.02.2015 r., wyraźnie wskazał, że w zakresie wskazanych w pozwie odmian chronionych w postulowanych latach nie korzystał z materiału siewnego ani materiału ze zbioru. Złożenie takiego oświadczenia Sąd Okręgowy uznał za udzielenie pełnej odpowiedzi na kierowane do niego pytania. Wobec powyższego Sąd Okręgowy powództwo oddalił z uwagi na spełnienie roszczenia w toku sprawy.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc, obciążając nimi pozwanego jako przegrywającego sprawę w całości.

W apelacji od powyższego wyroku powódka zaskarżając go w całości wniosła o zmianę kwestionowanego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania. Apelująca zarzuciła błędne uznanie, że pozwany podczas rozprawy w dniu 10 lutego 2015 r. udzielił informacji

wymaganych pozwem oraz naruszenie art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin z uwagi na nieuprawnione przyjęcie, że posiadacz gruntów rolnych może wywiązać się z obowiązku informacyjnego udzielając informacji ustnie podczas rozprawy.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd odwoławczy podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, przyjmując je za własne. Ustaleń tych Sąd Okręgowy dokonał bez obrazy art. 233 § 1 kpc – w oparciu o wszechstronnie przeanalizowany, oceniony zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego materiał dowodowy, a w każdym razie skarżący nie wykazała by tak ujęte kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały przez Sąd ten naruszone, prowadząc do ustaleń niezgodnych z materiałem dowodowym.

Za nieuzasadniony Sąd Apelacyjny uznał zarzut apelującego błędnej oceny Sądu I instancji, że pozwany wywiązał się z obowiązku udzielenia powodowi informacji stosownie do obowiązku wynikającego z art. 23 a ust. 4 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin (Dz.U. z 3003r., Nr 137, poz.1300 ze zm.). Już bowiem w odpowiedzi na pozew pozwany złożył oświadczenie, iż w okresie objętym żądaniem nie korzystał z materiału siewnego wyszczególnionego w punktach I.1- I.3 pozwu. Wypowiedź tę uzupełnił następnie na rozprawie w dniu 10 lutego 2015 r. kiedy to wskazał przed Sądem Okręgowym, że nie korzystał ani z materiału siewnego, ani z materiału ze zbioru (k. 215). W ocenie Sądu Apelacyjnego, odmiennie niż podnosi to skarżący, w oświadczeniu tym zawiera się również informacja, że pozwany nie korzystał z materiału ze zbioru jako materiału siewnego i brak jest podstaw by twierdzić, że pozwany nie złożył jasnego i jednoznacznego oświadczenia w powyższym zakresie.

Obowiązkiem powoda nie było złożenie oświadczenia woli, a jedynie oświadczenia wiedzy i Sąd Odwoławczy stoi na stanowisku, że w okolicznościach niniejszej sprawy pozwany wymóg ten spełnił. Wbrew zarzutom apelacji, fakt, że w części stało się to podczas rozprawy przed Sądem Okręgowym nie powoduje, że oświadczenie nie spełnienia wymogu oświadczenia złożonego na piśmie. Z rozprawy został sporządzony przecież protokół, który jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 §1 k.p.c. Nie można zatem logicznie przyjąć, że nie spełnia on wymogu udzielenia informacji w formie pisemnej zgodnie z wymogiem art. 23 a ww. ustawy.

Pozwany wskazał, że nie korzystał ani z materiału siewnego, ani z materiału ze zbioru wskazanych przez powoda. Złożył zatem informację negatywną w zakresie przedmiotowym i czasowym wymaganym przez powoda. Nie ma przy tym podstaw, aby wymagać, żeby pozwany co do każdej odmiany i każdego roku składał oddzielne oświadczenie. Istotne jest bowiem, że celem udzielenia wymaganej informacji jest sformułowanie wniosków związanych z żądaniem opłat z tytułu korzystania z instytucji odstepstwa rolnego. Udzielenie negatywnej informacji wyklucza możliwość domagania się uiszczenia ww. opłat. Stąd nie sposób pominąć, że cel, dla którego pozwany został wezwany do udzielenia informacji został spełniony.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1349).

Hanna Małaniuk Mikołaj Tomaszewski Bogdan Wysocki

--	--	--